

Домашнє завдання: користь чи шкода?

Чому не можна обійтися без домашнього завдання? Напевно, це запитання виникає в більшості батьків, коли вони сідають разом із своїм чадом “писати уроки”. Так, темп сучасного життя не дає розслабитися ні батькам, ні дитині. Після 6-7 уроків на школяра чекають гуртки, репетитори, секції, профільні школи тощо. Тому зазвичай домашнє завдання діти роблять ввечері. Разом із батьками. І не завжди його виконання вміщається в одну годину. Після декількох годин “сидіння” над книгами та зошитами виснажені всі – і школярі, і батьки.

Але як бути без домашніх завдань, чи встигне дитина засвоїти навчальний матеріал за 45 хвилин уроку? І як бути з тим, що повторення – це основа навчання?

Чи потрібні домашні завдання школярам? Чи допоможуть години навчання вдома покращити оцінки та засвоїти матеріал? Дискусія про доцільність домашніх завдань точиться роками. Ми занурилися в цю тему і тепер ділимося статистикою, результатами досліджень і практичними порадами.

Домашнє завдання у різних країнах

Скільки годин витрачають на домашнє завдання школярі зі всього світу? У 2014 році міжнародна Організація економічного співробітництва та розвитку (OECD) опублікувала дані країн, які беруть участь у міжнародному тестуванні PISA.

Виявилось, що найбільше часу за домашніми завданнями проводять у Шанхаї (Китай) – в середньому, 14 годин на тиждень. За Китаєм крокують Росія, Казахстан, Сингапур та Італія – в середньому, 7 годин домашніх завдань на тиждень. Найменше навантаження мають фінські та корейські діти – трохи більше двох годин на тиждень. На жаль, про Україну такої статистики немає, тому що на той час вона не брала участі у тесті.

На обсяг домашнього завдання впливає не лише навантаження у школі. Статистика OECD зазначає, що рівень освіти батьків та забезпеченість родини також грають роль.

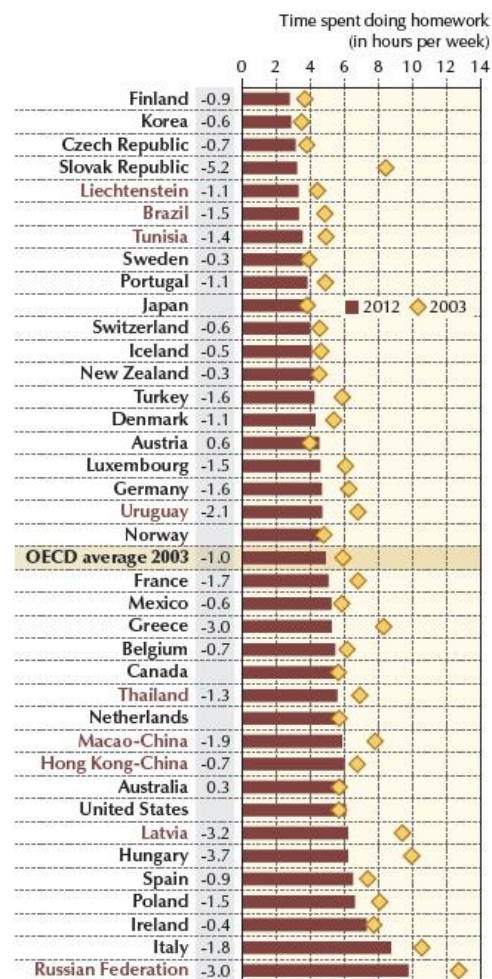
Зокрема, діти з родин із високим індексом економічного, соціального та культурного статусу (ISEI) витрачають більше часу на домашнє завдання. Адже такі діти зазвичай мають оптимальні умови для навчання вдома, а батьки наголошують, що виконувати домашнє завдання – важливо.

Щоправда, з роками навантаження домашнім завданням зменшується.

Згідно зі статистикою OECD, кількість годин за домашнім завданням у 2012 році менша за 2003 рік (за винятком Австралії, Австрії та США).

Яка кількість годин домашнього завдання оптимальна?

У тій самій статистиці OECD зазначається, що 4 години домашніх завдань на тиждень – це оптимальне навантаження. А збільшення обсягу завдань понад 4 години не дасть відчутних покращень у навчанні. Однак, слід уважно ставитися до усереднених даних по різних країнах. У

Гонконгу одна додаткова година домашніх завдань збільшувала результат на тесті PISA на 17 балів. А у Швейцарії навпаки – збільшення навантаження призводило до погіршення результатів тесту. То скільки ж все-таки потрібно задавати домашнього завдання? І чи потрібно взагалі? Звернемося до наукових досліджень.

Чи потрібне домашнє завдання?

У 2016 році вчителька Brandy Young з Техасу вирішила відмовитися від домашніх завдань. Батьки однієї з її учениць опублікували [лист вчительки](#) у фейсбуці. Згодом він набрав понад 68 тисяч перепостів і привернув увагу видань TIME та USA Today.

У листі Brandy Young зазначає: “Наука не змогла довести, що домашні завдання покращують успішність”. Тому вона скасувала їх, а школярі мали лише закінчити вдома те, що не встигли доробити в класі. Вільний час Brandy Young порадила провести за заняттями, які дійсно, за результатами досліджень, покращують результати школярів. Наприклад, повечеряти з родиною, почитати, погратися на свіжому повітрі та рано лягти спати.

Але чи справді домашнім завданням можна знехтувати? У 2006 році дослідники з університету Дьюка опублікували огляд досліджень за 1987-2003 роки. Результати цих досліджень доводять, що домашнє завдання покращує успішність учнів у навчанні. Позитивні зміни відчутніші у школярів 7-12 класів американських шкіл та менш відчутні у дітей 1-6 класів. Однак автори огляду зазначають, що всі дослідження мали недоліки дизайну експерименту.

Новіший метааналіз за 1986-2015 роки підтвердив попередні висновки. Проте, на відміну від попереднього аналізу, результати навчання відчутніше поліпшилися в учнів початкової та старшої школи, і менше – в учнів середньої. У 2007 році науковий журнал Educational Leadership опублікував матеріал “The Case For and Against Homework”. В ньому йдеться про позитивні та негативні ефекти домашніх завдань. Звісно, за результатами наукових досліджень. Зокрема, автори наводять дослідження Х. Купера – професора психології та нейронаук, який вивчає вплив домашніх завдань на дітей понад 25 років.

Х. Купер підтримує “правило 10 хвилин”, поширене в американських школах. Згідно з цим правилом, оптимальна кількість часу на домашнє завдання – це 10 хвилин, помножені на клас. Тобто 10 хвилин для першого класу, 20 хвилин – для другого, і так далі. Якщо домашнє завдання передбачає читання, 10 хвилин можна збільшити до 15. До речі, йдеться про час для всіх домашніх завдань з усіх предметів.

Отже, домашнє завдання все-таки потрібне для ефективнішого навчання, а його обсяг варіює залежно від віку дітей. За тими ж рекомендаціями ОЕСД, до 4-х годин домашніх завдань на тиждень цілком достатньо. За практиками американських шкіл - 10 хвилин * клас – зручний спосіб розрахувати навантаження.

Насправді ж, кількість годин за домашнім завданням – це не єдиний фактор, який впливає на успіхи школярів. Якість викладання та створення умов для навчання у школі також відіграють неабияку роль. Важливо не скільки часу школяр провів за підручниками вдома, а скільки завдань він дійсно виконав. Адже якщо домашнє завдання важко зрозуміти, якщо воно містить помилки або недоліки структури – школяр витратить на нього більше часу. Чи діятиме у такому разі правило “Більше часу – кращі результати”? Ймовірно, ні.

У молодших класах мета домашніх завдань – заохотити маленьких дітей до навчання. Десяти хвилин і справді буде вдосталь, щоб дитина виробила звичку вчитися регулярно та зацікавилась навчанням, але не занудьгувала чи втомилася.

Мета домашнього завдання у середній школі – повторення та покращення результатів навчання. А для старших класів – покращення оцінок та підготовка до екзаменів.